

Povzetek predstavitve teme doktorske disertacije:

**Od nasilja do spomina in sprave: tipologija nasilja, zgodovinski atlas in memorializacija smrtnih žrtev na območju Slovenije med drugo svetovno vojno in neposredno po njej**

Doktorska disertacija *Od nasilja do spomina in sprave: tipologija nasilja, zgodovinski atlas in memorializacija smrtnih žrtev na območju Slovenije med drugo svetovno vojno in neposredno po njej* obravnava razmerje med zgodovinskim nasiljem, prostorom, kolektivnim spominom, memorializacijo in možnostmi oblikovanja vključujočega skupnega spominskega prostora v Sloveniji.

Druga svetovna vojna in njene neposredne posledice sodijo med najbolj raziskana obdobja slovenske zgodovine. Dosedanje raziskave so podrobno obravnavale okupacijo, odporniško gibanje, kolaboracijo, revolucionarno in protirevolucionarno nasilje ter poveljne poboje, prav tako obstaja obsežen raziskovalni korpus o kolektivnem spominu, politikah spomina, memorializaciji in spravi. Posamezne razsežnosti pa so bile večinoma raziskovane ločeno. Disertacija želi to raziskovalno vrzel preseči z razvojem interdisciplinarnega modela, ki jih povezuje v enoten analitični okvir.

Empirično izhodišče raziskave predstavlja celotna populacija **62.334 dokumentiranih smrtnih žrtev na območju Slovenije med drugo svetovno vojno in neposredno po njej**. Na podlagi podatkov o povzročiteljih, vzrokih smrti in vojaškem statusu bo oblikovana empirično utemeljena tipologija dokumentiranega smrtonosnega nasilja. Z uporabo geografskih informacijskih sistemov (GIS) bodo analizirani prostorski in časovni vzorci različnih oblik nasilja ter razmerja med kraji smrti, kraji pokopa in kraji spomina. Podatki o žrtvah bodo povezani s podatki o farnih spominskih ploščah, partizanskih spomenikih in prikritih grobiščih, kar bo omogočilo primerjalno analizo različnih vzorcev pokopa in memorializacije.

Metodološko raziskava povezuje zgodovinopisje, prostorsko in digitalno humanistiko, spominske študije ter geografske informacijske sisteme. Pomembno metodološko izhodišče predstavlja pristop »**oboje-in**« (both-and), ki omogoča sočasno obravnavo različnih oblik nasilja in spominskih tradicij, ne da bi jih reducirala na medsebojno izključujoče interpretacije.

Osrednji znanstveni rezultat disertacije bo **zgodovinski atlas smrtnih žrtev na območju Slovenije med drugo svetovno vojno in neposredno po njej**, ki bo prvič povezal empirično utemeljeno tipologijo nasilja, prostorsko razporeditev krajev smrti in pokopa ter procese memorializacije. Raziskava izhaja iz teze, da so različne oblike nasilja oblikovale različne krajine smrti, pokopa in spomina ter prispevale k nastanku več vzporednih spominskih tradicij. Celovitejše razumevanje kompleksnosti okupacije, odpora, kolaboracije, revolucionarnega in protirevolucionarnega nasilja ter poveljnih pobojev lahko prispeva k oblikovanju vključujočega skupnega spominskega prostora, **ne da bi zahtevalo poenotenje zgodovinskih interpretacij**.

Razviti raziskovalni model bo poleg prispevka k slovenskemu zgodovinopisju in študijam spomina lahko uporaben tudi pri raziskovanju drugih družb z deljeno in konfliktno preteklostjo.

**Ključne besede:** druga svetovna vojna, Slovenija, smrtne žrtve, nasilje, zgodovinski GIS, prostorska analiza, kolektivni spomin, memorializacija, spominska krajina, sprava.